

Est 1, 13). A ima i primjera gdje se ne može raspoznati je li genitiv jednine ili genitiv množine. Upravo nas ti primjeri, i samo ti, ovdje zanimaju. A njih su četiri (nijedan nije naveden u Znikinu radu), i to ovi:

Mudr 8, 8: „slijed razdoblja i *vremena*“ (eventus momentorum et *temporum*) – vremena = množina

Gal 4, 4: „A kada dođe punina *vremena*, odasla Bog Sina svoga“ (at ubi venit plenitudo *temporis*) – vremena = jednina

Ef 1, 10: „da se provede punina *vremena*“ (in dispensationem plenitudinis *temporum*) – vremena = množina

1 Pt 1, 20: „ali se očitova na kraju *vremena*“ (novissimis *temporibus*) – vremena = množina

Tadej Vojnović je u svojoj konkordanciji razdvojio potvrde oblika *vremena* u genitivu jednine i u genitivu množine, ali ih nije sve razvrstao točno. Od navedenih spornih primjera dva je pogriješno razvrstao: Mudr

8, 8 (jednina, a trebala je množina) i Gal 4, 4 (jednina, a trebala je množina). To ne znači da je njegova konkordancija loša. Izrađena je s pomoću posebnog računalnog programa i sve su pojavnice popisane točno. Pogriješiti se moglo samo u razvrstavanju homografa, u našem slučaju *vremena* (jd.) i *vremena* (mn.).

U hrvatskom je izdanju Biblije trebalo (a tako bi trebalo u svakom tekstu) obilježiti genitiv množine kada to nije prepoznatljivo iz drugih podataka, a budući da to nije učinjeno, nedoumica se može riješiti samo posezanjem za izvornikom. Za navedene primjere izvornik je na grčkom jeziku, ali kako se danas grčkim teže služi, umjesto grčkoga navodio sam latinski tekst Nove vulgate, a latinski sam tekst usporedio s grčkim i utvrdio sam da se slažu u potpunosti.

Petar Bašić

petar.basic@kbf.unizg.hr

<https://doi.org/10.22210/jezik.2023.70.04>

U SPOMEN

WIESŁAW BORYŚ
(4. siječnja 1939., Bzin –
29. studenoga 2021., Krakow)

U Krakowu je u 83. godini života preminuo 29. studenoga 2021. akademik, prof. dr. sc. Wiesław Boryś, vrstan poljski znalac hrvatskoga jezika i čakavskoga narječja te veliki prijatelj hrvatskoga naroda.

Wiesław Boryś je rođen 4. siječnja 1939. u kotaru Kielce, u mjestu Bzin (sada dio mjesta Skarżysko-Kamienna) gdje je u to doba njegov otac radio na željeznici. Roditelji su mu bili Stefan i Marianna Boryś (rođ. Ziółkowska). Nakon djedove smrti roditelji su mu se vratili u selo Borszowice, rodno mjesto njegova oca, koje je blizu grada Sędziszowa u jędrzejowskom kotaru świętokrzyskoga vojvodstva.

U tom kraju je pohađao škole, odrastao i sazrijevao. Inače, taj je kraj središte poljskoga jezika i kulture, značajan i za povijest poljske književnosti jer je u obližnjim Nagłowicama u 16. stoljeću živio i stvarao Miškołaj Rej, otac poljske književnosti pa bi se moglo reći da je mladom Wiesławu bilo sudbinski predodređeno baviti se filologijom.

Od 1945. do 1952. pohađao je osnovnu školu u Sędziszowu, a od 1952. do 1956. prvu opću gimnaziju Stefana Żeromskoga u Kielcama. U toj je gimnaziji, zahvaljujući svestranjoj lektiri

i utjecaju svojih nastavnika, razvijao vlastito zanimanje za poljsku povijest, književnost i jezik. U gimnaziji je postupno produbljavao svoje zanimanje ne samo za poljsku nego i za problematiku drugih slavenskih naroda, posebice Hrvata nakon što je od školskoga kolege na dar dobio hrvatsku gramatiku Julija Benešića koja ga je približila hrvatskomu književnomu jeziku, posebice čakavskom narječju. Čakavskim će se narječjem kasnije intenzivno baviti odabравši čak za svoju doktorsku disertaciju temu o tvorbenoj strukturi imenica u čakavskim tekstovima 15. i 16. stoljeća.

Od 1956. do 1961. studirao je slavistiku na Jagiellońskom sveučilištu u Krakowu, specijaliziravši se za jezikoslovlje hrvatskoga i srpskoga jezika i drugih slavenskih jezika pod vodstvom vrsnih krakowskih profesora: Viliama Frančića, Franciszka Sławskoga, Tadeusza Lehr-Spławińskoga, Stanisława Urbańczyka, Alfreda Zarębe, Mieczysława Karaša, Tadeusza Miłewskoga i Jana Safarewicza. Još kao student pokazivao je snažno zanimanje za čakavsko narječje, za njegovu pismenost, prošlost i suvremenost, potaknut čitanjem Judite i drugih Marulićevih djela pisanih hrvatskim jezikom. Taj je interes kasnije okrunio brojnim člancima i knjigama posvećenima hrvatskoj jezičnoj problematici. Godine 1961. diplomirao je slavensku filologiju obranivši magistarski rad pod nazivom *Nazwa pliszki siwej 'Motacilla alba' w językach słowiańskich* (Nazivlje bijele pastirice 'Motocilla alba' u slavenskim jezicima). Na istom je sveučilištu 1969. obranio i doktorsku disertaciju iz područja hrvatske dijalektologije pod nazivom *Budowa słowotwórcza rzeczowników w tekstach czakawskich XV - XVI wieku* (Tvorbena struktura imenica u čakavskim tekstovima 15. i 16. stoljeća); mentor mu je bio prof. Stanisław Urbańczyk, a recenzenti profesori Franciszek Sławski i Stanisław Rąspond (objavljena 1969.). Habilitirao je iz područja slavenskoga jezikoslovlja 1974. na Filološkom fakultetu Jagiellońskoga sveučilišta raspravom *Prefiksacja imienna w językach słowiańskich* (Imenska prefiksacija u slavenskim jezicima); recenzenti

u habilitacijskom postupku bili su akad. Franciszek Sławski, akad. Władysław Kuraszkiwicz i prof. Alfred Zaręba. Godine 1987. dodijeljena mu je titula izvanrednoga profesora, a od 1993. je redoviti profesor.

U razdoblju od 1961. do 1968. radio je u krakowskom Zavodu za jezikoslovlje Poljske akademije znanosti (Polska akademia naukowa, PAN), i to kao asistent u skupini koja je pripremala *Słownik staropolski* (Staropoljski rječnik). Od 1968. do umirovljenja bio je zaposlen u warszawskom Institutu za slavistiku Poljske akademije znanosti, i to kao član krakowske znanstvene skupine koja je priređivala *Słownik prasłowiański* (Praslavenski rječnik), prvo kao adjunkt, zatim kao docent, a potom kao profesor. Od 1974. do 2008. bio je voditelj krakowskoga Odjela za praslavenski jezik u sklopu Instituta za slavistiku Poljske akademije znanosti.

Istodobno je od 1986. radio i na Jagiellońskom sveučilištu, posljednjih desetak godina kao redoviti profesor na Katedri za hrvatsku, srpsku i slovensku filologiju (tri je godine bio i predstojnik te katedre) gdje je predavao jezičnu kulturu, povijest hrvatskoga i srpskoga jezika, dijalektologiju i poredbenu gramatiku slavenskih jezika; godinama je vodio jezikoslovne diplomatske (magistarske) seminare iz kroatistike i serbistike. Bio je mentor nekoliko desetaka diplomatskih (magistarskih) radova iz raznih područja jezikoslovlja hrvatskoga i srpskoga jezika te desetak doktorskih disertacija, obranjenih na Jagiellońskom sveučilištu u Krakowu i u Institutu za slavistiku Poljske akademije znanosti u Warszawi. Pod njegovim budnim okom pripremljeno je bilo nekoliko doktorata koji su obrađivali različitu problematiku hrvatskoga i srpskoga jezikoslovlja te slavenske posuđenice u rumunjskom jeziku 16. i 17. st. Bio je recenzent u mnogim doktorskim i habilitacijskim postupcima na većini poljskih sveučilišta.

W. Boryś je umirovljen 1. listopada 2008. i na Jagiellońskom sveučilištu i u Institutu za slavistiku Poljske akademije znanosti, ali

je od 1. siječnja 2009. ponovno bio aktivan u krakowskom Institutu za slavistiku i to kao voditelj znanstvene skupine koja je pripremala nove sveske Praslavenskoga rječnika. U svojem znanstvenom radu ponajprije se bavio slavenskom etimologijom (praslavenska, poljska, kašubska, hrvatska i srpska), rekonstrukcijom praslavenskoga leksičkoga fonda i poviješću slavenskoga leksika, povijesnom slavenskom leksikologijom, povijesnom tvorbom riječi u hrvatskom i srpskom jeziku, suvremenom i povijesnom dijalektologijom hrvatskoga jezika, poredbeno-povijesnim jezikoslovljem slavenskih jezika, poredbenom gramatikom slavenskih jezika, kao i poviješću hrvatskoga naglasnoga sustava. Njegova djela obrađuju praslavensku, općeslavensku, hrvatsku, srpsku, poljsku, kašubsku i bjelorusku problematiku. Iz toga područja objavio je dvjestotinjak znanstvenih radova, među kojima i knjige: *Budowa słowotwórcza rzeczowników w tekstach czakawskich XV-XVI wieku* (Tvorbeni struktura imenica u čakavskim tekstovima 15. i 16. stoljeća; 1969.), *Prefiksacja imienna w językach słowiańskich* (Imenska prefiksacija u slavenskim jezicima; 1975.), *Studia nad dialektem czakawskim Juraja Kriżanicia: Akcentuacja rzeczowników* (Studija o čakavskom dijalektu Jurja Križanicia: Akcentuacija imenica; 1986., hrvatski prijevod, 2007.), *Czakawskie studia leksykalne: Dziedzictwo prasłowiańskie w słownictwie czakawskim* (Čakavske leksičke studije: Praslavensko naslijeđe u čakavskom leksičkom fondu; 1999.), *Słownik etymologiczny języka polskiego* (Etimološki rječnik poljskoga jezika; 2005.), *Etymologie słowiańskie i polskie* (Slavenske i poljske etimologije; 2007., sedamnaest izabranih radova i objavljenih u povodu 45. obljetnice Borysova znanstvenoga rada), *Leksyka kaszubska na tle słowiańskim* (Kašupski leksik u usporedbi sa slavenskim, 1996., zajedno s Hannom Popowskom Taborskom), *Słownik etymologiczny kaszubszczyzny*, tomovi 1. – 5. (Etimološki rječnik kašupskoga jezika, 1994. – 2006., zajedno s Hannom Popowskom Taborskom; naknadno i 6. svezak toga rječnika koji sadrži

indekse riječi), također je i koautor Praslavenskoga rječnika (*Słownik prasłowiański*, tomovi 1. – 8., 1974. – 2001.), sudjelovao je i u izradi Staropoljskoga rječnika (*Słownik staropolski*, tomovi 4. – 5., 1963. – 1969.). U novije doba, u zadnjih desetak godina, prof. Boryś intenzivno se bavio izvornim slavenskim leksikom u čakavskom i kajkavskom narječju.

Bio je član uredništva znanstvenih časopisa: *Rocznik Slawistyczny* (Kraków, sada *Wrocław*), *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej* (Warszawa) i *Riječ*, časopis za slavensku filologiju (Rijeka) te nekoliko jezikoslovnih poljskih publikacijskih serija. U više je mandata bio član Odbora za slavensku filologiju Poljske akademije znanosti, član Odbora za jezikoslovlje Poljske akademije znanosti, član Povjerenstva za jezikoslovlje pri krakowskom odjelu Poljske akademije znanosti, Međunarodnoga etimološkoga povjerenstva i Međunarodnoga povjerenstva za leksikologiju i leksikografiju pri Međunarodnom slavističkom odboru. Dugi niz godina bio je član Poljskoga jezikoslovnoga društva u kojem je obnašao funkcije tajnika i zamjenika predsjednika Glavnoga odbora.

Od 23. lipnja 2007. prof. Boryś je bio član suradnik Poljske akademije umijeća (Polska Akademia Umiejętności, PAU) koja je osnovana u Krakovu 1872. kao Akademia Umiejętności, a koja je od 1921. do 1952. djelovala pod imenom Polska Akademia Umiejętności. Godine 1952. poljska komunistička vlada, po uzoru na AN SSSR, osnovala je Poljsku akademiju znanosti (Polska Akademia Naukowa, PAN) koja je preuzela svu imovinu i znanstvene institute PAU. Rad općepoljske akademije PAU obnovljen je 1989. u Krakovu (vraćen joj je samo dio bivše imovine i neki znanstveni instituti, npr. bogata knjižnica u Krakovu). PAN je 1989. spao na pet jezikoslovaca, u PAU ih je tada bilo četrnaest. Danas ih je znatno više jer u Poljskoj je koncem prošloga stoljeća bilo više od 900 lingvista s habilitacijom od kojih su neki s obzirom na svoje znanstveno djelo postali članovi te ugledne poljske akademije. Na osnovi svojega golemoga kroatističkoga, i šire slavističkoga djela, prof. Boryś 20. svibnja

2010. izabran je za dopisnoga člana Razreda za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) što je istovjetno redovitom članu.

Profesor Boryś u zadnjih petnaestak godina objavio je nekoliko važnih djela: *Czakawskie studia leksykalne*, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, *Leksyka kaszubska na tle słowiańskim* (suautorstvo) i *Słownik etymologiczny kaszubszczyzny* (suautorstvo). U Hrvatskoj su mu objavljene dvije knjige: *Studia nad dialektem czakawskim J. Kriżanicia* (*Studija o čakavskom dijalektu Jurja Križanića*, Rijeka, 2007.) i *Czakawskie studia leksykalne* (*Čakavske leksičke studije*, Zagreb, 2007.) te desetak članaka u riječkom časopisu *Riječ*.

Za postignuća u znanosti prof. Boryś u Poljskoj je više puta bio nagrađivan. Dva puta dobio je uglednu nagradu *Kazimierz Nitsch* koju dodjeljuje Razred za društvene znanosti Poljske akademije znanosti: 1978. za monografiju *Prefiksacja imienna w językach słowiańskich* (*Imenska prefiksacija u slavenskim jezicima*) i 2008. za *Słownik etymologiczny języka polskiego* (*Etimološki rječnik poljskoga jezika*). Za *Słownik etymologiczny języka polskiego* dobio je još dvije nagrade: 2005. (za mjesec listopad) nagradu *Krakowska książka miesiąca* (*Krakowska knjiga mjeseca*) i 2006. nagradu warszawskoga časopisa *Literatura na Świecie* (*Svjetska literatura*) iz područja translatalogije, leksikografije i književne znanosti (*translatalogii, leksykografii i literaturoznawstwa*). Za postignuća u području jezikoslovnih istraživanja kašupskoga jezika dobio je kao priznanje medalju im. Bernarda Chrzanowskoga *Poruszył wiatr od morza* za 2007. koju dodjeljuje *Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie* (*Kaşupsko-pomorska udruga*).

Za promicanje hrvatske kulture u inozemstvu dobio je na osnovi jednoglasne odluke žirija Ininu nagradu za 2009. Žiri je nagradu prof. Boryśu dodijelio zbog povezivanja općeslavenskih i poljskih tema s hrvatskim temama te zbog dugogodišnjega poticanja i razvijanja interesa za hrvatske teme u Poljskoj. Zahvaljujući toj zauzetosti za hrvatski jezik, književnost

i kulturu, prof. Boryś je pridonosio promicanju hrvatske kulture u Poljskoj i šire u slavenskom svijetu. Uz to on je jedan od inicijatora odvajanja kroatistike od serbistike što je ostvareno 1996. otkad se taj odsjek u Krakowu naziva *Odjel za hrvatsku, srpsku i slovensku filologiju*. Nagrada, koja se je sastojala od plakete, monografije, skulpture akademskoga kipara Petra Barišića i novčanoga iznosa, dodijeljena mu je u Zagrebu 8. listopada 2009. Tom je prigodom o životu i djelu uglednoga dobitnika objavljena monografija u obliku knjige i kompaktnoga diska (CD).

Golem je znanstveni opus prof. Boryśa koji je i dalje, nakon umirovljenja, intenzivno pisao i objavljivao jer je bilo ostalo još puno tema koje je htio obraditi. Da bi se temeljito prikazalo njegovo djelo, trebalo bi napisati cijelu knjigu. Ovdje će se ukratko, zbog ograničenosti prostora, osvrnuti na neka njegova djela iz bogatoga kroatističkoga opusa. Kroatističkih djela je mnogo i trebalo bi ih sve sabrati, prevesti i objaviti na hrvatskom jeziku jer su u tim djelima riješeni mnogi problemi za koje hrvatski kroatisti možda i ne znaju da su riješeni. Prvi znanstveni rad prof. Boryś je objavio dvije godine nakon diplomiranja (1963.) kad je objavio svoju diplomsku radnju *Nazwy pliszki siwej* (*Motacilla alba L.*) u jezikach słowiańskich, a dvije godine potom (1965.) već je suautor 4. toma *Rječnika staropoljskoga jezika* (*Słownik staropolski*). Prije obrane doktorske disertacije *Budowa słowotwórcza rzeczowników w tekstach czakawskich XV i XVI w.* (1969.) prof. Boryś je objavio dva članka s čakavskom tematikom: *Przyrostek -ac i pochodne w dialekcie czakawskim* (1967.) i *Szkic derywacji sufiksальной rzeczowników w gwarze kastawskiej* (1968.). Prvi članak pod nazivom *Sufiks -ac i izvedenice u čakavskom dijalektu* preveden je i objavljen 2006. (*Riječ*, god. 15., sv. 1., str. 7. – 24.), a drugi *Sufiksalna tvorba imenica u kastavskom govoru* 2009. (*Riječ*, god. 12., sv. 1., str. 7. – 30.), dakle s punih četrdeset godina zakašnjenja.

Boryśova je disertacija 1969. godine u Wrocławu objavljena kao monografija. Na žalost,

ta studija o tvorbi riječi u čakavskom narječju još nije objavljena u Hrvatskoj iako bi ju trebali poznavati svi koji se bave čakavskim narječjem. Na hrvatski jezik ju je preveo Nino Žodan, ali knjiga još nije objavljena. Riječka izdavačka kuća Maveda dvije je godine zaredom prijavljivala tu knjigu na natječajima MK i MZO RH za novčanu potporu, ali uvijek je bio negativan odgovor.

Boryś je objavio tri rada o hrvatskom gramatičaru Jurju Križaniću (1986.). Najprije je objavio u Krakovu poduži tekst pod naslovom Juraj Kriżanić a język chorwacki (Pamiętnik Słowiański, sv. 32., str. 49. – 71.), potom u Warszawi kraći tekst O Juraju Kriżanicu na IX Kongresie Sławistów w Kijowie (Biuletyn Sławistyczny, sv. 9., str. 87. – 89.), zatim u Wrocławu monografiju Studia nad dialektem czakawskim Juraja Kriżanicia: Akcentuacja rzeczowników (Prace Sławistyczne, sv. 58., 128 str.). Ta Boryśova monografija prevedena je na hrvatski jezik dvadeset godina od objave na poljskom i objavljena pod naslovom Studija o čakavskom dijalektu Jurja Križanića: Akcentuacija imenica (Maveda, 112 str., Rijek, 2007.). U navedenoj monografiji opisana je prozodija imenica što je vidljivo iz naslova knjige. Provedena rekonstrukcija naglasnih tipova imenica na osnovi bogatoga materijala iz dvaju Križanićevih tekstova i usporedba akcentuacije pojedinih oblika u Križanića, u čakavsko-kajkavskim i u arhaičnim čakavskim govorima, pokazala je i dokumentirala usku povezanost Križanićeva naglasnoga sustava s arhaičnim čakavskim sustavom i istovremeno s akcentuacijom čakavsko-kajkavskih govora. Pokazalo se da Križanićeva akcentuacija nije bila jednolika i da su u njoj našle odraz kvantitativne i naglasne inovacije, svojstvene govorima iz Križanićeva rodnoga kraja, prije svega govora Ribnika, i da je već u prvim desetljećima 17. stoljeća akcentuacija govora oko Kupe podlijegala kajkavskom utjecaju. Dobiveni rezultati bitni su za poznavanje kronologije naglasno-kvantitativnih govornih promjena. Analiza akcentuacije imenica u Križanića bacila je svjetlo na povijest čakavskokajkavske

govorne skupine. Rekonstrukcija Križanićeve čakavske akcentuacije važna je za određivanje mjesta starih kontinentalnih čakavskih govora u čakavskom dijalektu kao cjelini. Istovremeno se pokazalo da je već u početcima 17. stoljeća čakavština oko Kupe podlijegala stupnjevitoj kajkavizaciji, dakle oblikovanje čakavsko-kajkavske govorne skupine započelo je u 17., a najvjerojatnije još u 16. stoljeću. Nadam se da će dobiveni rezultati biti potvrđeni i obogaćeni kada sličnoj analizi bude podvrgnuta Križanićeva akcentuacija preostalih vrsta riječi, pogotovu glagola.

Prof. Boryś se od svojih znanstvenih početaka bavio slavenskom etimologijom napisavši sam ili u suautorstvu vrijedna etimološka djela. Za kroatistiku je veoma važna Boryśova knjiga Czakawskie studia leksykalne: Dziedzictwo prasłowiańskie w słownictwie czakawskim, (185 str., Warszawa, 1999.). Na prijevod i tisak ove knjige nije se dugo čekalo pa je ona pod naslovom Čakavske leksičke studije: Praslawensko naslijeđe u čakavskom leksičkom fondu (340 str.) objavljena u Zagrebu 2007.

I u toj knjizi Boryś pokazuje da su etimološke studije čakavskoga leksika njegovo omiljeno područje proučavanja. Evo nekoliko autorovih zapažanja, preuzetih iz njegove knjige Čakavske leksičke studije: Praslawensko naslijeđe u čakavskom leksičkom fondu (Zagreb, 2007.): „U ruke hrvatskih čitatelja dopijeva prijevod moje knjige objavljene na poljskom jeziku još 1999. godine. Ona je posvećena proučavanjima slavenske komponente leksika čakavskoga narječja, fondu čakavskoga leksičkoga naslijeđa iz epohe slavenske jezične zajednice (tj. iz praslawenske epohe), sačuvanomu do naših vremena. Proučavanja toga dijela čakavskoga leksika ostaju u sjeni snažno se razvijajućih hrvatsko-romanskih jezičnih dodira koja danas postižu izvrsne rezultate. Držim da je u najmanju ruku jednako važnom (a pritom i starijom) sastavnicom hrvatskoga leksičkoga fonda i leksik koji su donijeli sa sobom iz prehistorijskih zakarpatskih prebivališta, putujući na jug, jezični pretci današnjih Hrvata. Svestrana znanstvena obrada leksičkoga naslijeđa iz pra-

slavenske epohe u hrvatskom jeziku isto je takvom obvezom lingvisti kroatista kao i studija inojezičnih leksičkih utjecaja. U slavenskom leksičkom sloju nalaze svoj odraz relikti prvotne slavenske kulture u Hrvata, pradavni običaji i prastari pogledi na okolni svijet. Položaj čakavštine na periferiji slavenskoga prostora (Slavije), na granici slavenskoga i romanskoga svijeta (na rubu Slavije i Romanije) ostavio je u tom dijelu hrvatskoga jezika svojevrsan pečat koji se izražava znatnom arhaičnošću, sačuvanošću mnogih prastarih slavenskih jezičnih crta s jedne strane, i oblikovanom susjednošću slavenskih i romanskih elemenata tijekom povijesti dugoga trajanja s druge strane. Ta dva oblička čakavštine, konzervativno i inovativno, savršeno su vidljiva u ukupnom rječničkom fondu čakavskoga narječja. Držim da će predmet budućih istraživanja biti isto tako posebna povijest čakavskoga leksika (svakako u svezi s poviješću hrvatskoga leksika u cjelosti), a k tomu i povijesnojezične studije o postupnom istiskivanju dijela leksičkoga naslijeđa slavenskoga podrijetla, i nerijetkoga potiskivanja toga naslijeđa u ulozu jezičnih relikata, od strane ekspanzivnoga romanskoga, starodalmatskoga, talijanskoga i venetskoga leksika. Valja isto tako dodati da spomenuti arhaični karakter čakavštine pogoduje da je njezin leksik posebno važan za rekonstrukciju praslavenskoga leksičkoga sloja kao i određivanje prvotne geografije izraza mnogih praslavenskih leksema.“ (str. 5. – 6.). „Hrvatsko čakavsko narječje jedno je od rubnih slavenskih narječja koje se odlikuje znatnom arhaičnošću, ne samo u usporedbi s drugim dvama hrvatskim narječjima, nego i sa slavenskim idiomima uopće. Čakavski rječnik je sačuvao znatan broj starih leksema koje često ne možemo naći u suvremenom i u povijesnom leksičkom fondu riječi u ostalim organskim idiomima središnjojuznoslavenskoga jezika dijasistema. Nerijetko odgovarajuće leksičke istovrijednice pojavljuju se samo u drugim slavenskim jezicima, a ponekad tek na nekim slavenskim prostorima udaljenima od čakavskoga narječja. Važan dio leksičkoga korpusa u čakavskom narječju predstavlja rječ-

ničko blago naslijeđeno iz praslavenske epohe koje je jednako prisutno na cijelom središnjojuznoslavenskom jezičnom prostoru ili na jednom njegovu dijelu, uz specifične leksičke čakavizme. Taj dio čakavskoga leksika nije do danas cjelovito obrađen.“ (str. 9.). „Čakavsko narječje odlikuje se arhaičnošću u odnosu na druga dva hrvatska narječja. U čakavštini je u različitim jezičnim slojevima vidljivo održavanje stanja svojstvena ranomu razdoblju povijesti jezika kao cjeline. Suvremene čakavske jezične značajke nerijetko su jednake, odnosno bliske staroštokavskim jezičnim obilježjima (iz razdoblja prije bitnih preobrazbi u štokavštini). Tako shvaćena arhaičnost u čakavskom narječju jednako je vidljiva i u leksiku. U nekim mjesnim čakavskim govorima, koliko nam je poznato, sačuvani su do danas znatno bolje potvrđeni oblici iz starine, koji su s vremenom izišli iz uporabe, nego što je to slučaj na cijelom ili na znatnom dijelu hrvatskoga jezičnoga prostora...“ (str. 251.).

Prof. Borys se više od pola stoljeća bavio slavistikom napisavši brojne kraće i duže radove o temama iz dijalektologije, leksikologije i etimologije slavenskih jezika. Napisao je dvjestotinjak znanstvenih i stručnih radova, knjiga i članaka, u kojima posebnu pozornost posvećuje problematici iz praslavenskoga, staroslavenskoga, poljskoga, bjeloruskoga, kašupskoga, hrvatskoga i srpskoga jezika. U Borysovu golemom polustoljetnom jezikoslovnom opusu ima i pedesetak znanstvenih radova u kojima obrađuje izravno ili neizravno u prvom redu čakavsko, ali i kajkavsko narječje, te uopće hrvatsku dijalektalnu i etimološku problematiku. Može se zaključiti da je prof. dr. hab. Wiesław Borys bio i ostat će dugo jedan od najistaknutijih poljskih slavista i jedan od najuglednijih čakavologa čiji je znanstveni doprinos golem.

Neka mu je laka poljska zemlja u kojoj počiva.

Milan Nosić

milannosic@hotmail.com

<https://doi.org/10.22210/jezik.2023.70.05>